

Posudek vedoucího práce

Bc. Anna Bednářová

Katastrofa v Americe: kritická diskursivní analýza hurikánu Sandy v českých médiích.

Mgr. Martin Švantner

Předkládaná práce je spojením kriticko-teoretického eseje o možnostech diskursivní analýzy a případovou diskursivní analýzou mediálně prezentované katastrofy. To je v mé optice prvním plusem práce, která se snaží být zároveň kritická a zároveň přesná a zároveň má snahu kritické předpoklady „stáhnout“ z abstraktního prostoru a použít je. V tomto smyslu je text, řečeno s jistou nadsázkou, pokračováním snah frankfurtské školy nebo Foucaultem ovlivněné sociálně-kritické filosofie. Páteří teoretické vybavenosti jsou především kvazimarxističtí autoři jako N. Fairclough, T. Van Dijk, J. Galtung, R. Wodak nebo M. H. Ruge. Za slabší část co se zvolených zdrojů týče považuji tradiční, spíše učebnicové texty ala Thompson – ke cti autorky je však třeba říci i s těmito zdroji pracuje převážně kriticky.

Hlavním středobodem analýzy je rozkrývání ideologického zázemí zpráv, a to tam, kde bychom „normálně“ (tj. nejsme čtenáři Foucaulta, Barthese nebo Fairclougha) žádnou ideologii nehledali. Jako příklad si autorka bere obraz, který zajímá filosofii od jejích počátků (v tragickém myšlení Řeků), totiž katastrofu, jmenovitě hurikán Sandy, respektive mediální jeho reprezentaci, čili jeho „znovu-uvádění do diskursu“ sdělovacími prostředky.

Vlastní analýza, kde autorka strategie masmediální reprezentace vzhledem k několika proměnným (jedná se v podstatě o strukturalisticky binární schémata jako komerční/veřejný, tradiční média/nová média atp.) přesvědčivě popisuje, je uvedena důkladným zpracováním teoretického materiálu.

Textu bych vytknul dvě věci. Nepovažuji za velký problém jeho levicové vyznění (kapitál je všudypřítomným hybatelem udržující hegenmonii), ale chybí mi alespoň základní odstup od Faircloughovy teorie: buď alespoň odkázání na její možnou kritiku (která se pojí s tradiční kritikou marxistické perspektivy), to je výtku metodologická. Druhá výtku by byla ideologická:

pokud autorka přijala za svou tuto perspektivu, práci by neškodilo rámovat text globálnější teorií jako je např. práce I. Wallersteina nebo U. Becka. Druhou věcí je, že práce nepřináší v podstatě nic nového, což je u jinak povedené práce škoda.

Druhou výtkou je někdy přílišná šíře některých teoretických vývodů (do velké míry dána právě Faircloughovou „rozmáchlostí“), neopřená o dostatečnou argumentaci nebo poznámkový aparát. Například je diskutabilní zda diskurs odpovídá Peircově semiosis (pozn. str. 25).

Přes uvedené výhrady považuji práci za velmi solidní text, doporučuji ji k obhajobě a hodnotím jako výbornou až velmi dobrou (podle průběhu obhajoby).

V Plzni 17. 9. 2013

Mgr. Martin Švantner